

[Nenáboženská víra / Výzva a její osobní charakter]

[740325-1]

(13) (3) (PNP, 25. 3. 74 ráno.)

Víra není ve své podstatě vztahem k Bohu, tj. nemá náboženský, religiózní charakter. Reflexe víry však nestojí pouze před úkolem, jak právě tuto uvolněnost, tuto svobodu, osvobozenost od náboženství postavit do světla plného uvědomění, ale stojí před mnohem závažnějším úkolem. Jde o to, nově interpretovat právě tu zkušenost, o níž se religiózní představa boha (ev. Boha) opírala snad nejvíc, totiž o zkušenost, že člověk ve své situaci není postaven mezi věci a proti nim, nýbrž že stojí vždy znovu (i když nikoliv neustále) před výzvou, kterou je osobně, individuálně a zejména inteligentně, inteligibilně oslovován. Zkrátka: člověk není schopen porozumět správně sám sobě, pokud svou situaci, svou situovanost neuvidí jako osobní oslovenost, jako osobní vyzvání, resp. vyzvanost, pozvanost. Ta základně a principiálně oslovující „vrstva“ či „složka“ situace a situační výzvy je totiž skutečně vždy přiměřená úrovni člověka, není to nic neosobního, nelidského, mimoosobního a mimolidského. Je to tak, jako kdyby v této výzvě oslovovala člověka druhá bytost. A dokonce tak, jako by ta výzva byla jen metodou nenásilného, nevnučujícího se vedení bytosti, která je dál, která má „náskok“, která vidí pronikavěji - zkrátka právě bytosti, která je schopná opravdu vést. Jestliže se zdá být každá hypostáze nějaké takové „bytosti“, takového „subjektu“, takového subjektního protějšku nedržitelná, nemůže to znamenat, že zbývá jen nějaké dešifrující odhalení, „vysvětlení“, či nejspíš „odvysvětlení“ a tím zproblematizování a odeskamotování onoho osobního charakteru výzvy, jíž se v určitých rozhodujících situacích cítíme být osloveni. Právě naopak: prohlédnutí a nahlédnutí oné nedržitelnosti religiózního postoje a přístupu nás samo staví do situace, v níž jsme osloveni novou výzvou: jak porozumět, jak myšlenkově uchopit - a tedy nezamluvit, nepopřít a nezapomenout - onen osobní ráz výzvy, která nás v určitých situacích oslovuje? Nezbytnost interpretovat, tj. reflektovat tuto stránku své situovanosti a svého pohybu vůbec, a také zřejmě stránku každé skutečné události obecně, je zřejmá a závazná. Z této nezbytnosti, od tohoto závazku, před touto výzvou se nelze ukrýt a nelze uniknout.